

Příručka pro uživatele údajů základního registru

osob

Úvod

Spuštění základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci (dále jen ROS), přineslo změny v pracovních procesech veřejné správy. ROS je součástí systému základních registrů, jehož cílem je poskytovat orgánům veřejné moci zaručené, platné a aktuální údaje o osobách, jejich adresách sídla, statutárních zástupcích a provozovnách. Pro orgány veřejné moci, které se v minulosti musely často potýkat s problémy souvisejícími s nejednotností, multiplicitou a neaktuálností evidencí, tak využívání základních registrů otevřelo nové možnosti pro zlepšování rozsahu a kvality poskytovaných služeb.

Účelem této příručky je poskytnout uživatelům ROS ucelený přehled informací, které souvisí s využíváním údajů z tohoto registru. První dvě kapitoly mají obecný charakter. Představují způsob fungování systému základních registrů jako celku a zákonem stanovené povinnosti uživatelů referenčních údajů. Problematice související s ostatními částmi systému základních registrů se v rozsahu nutném pro využívání údajů z ROS zabývají i další kapitoly této příručky. Pokud je to možné, jsou tyto části z praktických a kapacitních důvodů většinou minimalizovány nebo řešeny odkazem na webové stránky, které se dané problematice podrobně věnují.

Kapitoly 3-6 se již více zaměřují na ROS. Informují o způsobu vedení referenčních údajů v tomto registru a povinnostech editorů jednotlivých údajů, poskytovaných publikačních a notifikačních službách ROS, výpisech údajů z ROS a možnostech reklamace údajů v ROS.

Poslední kapitola této příručky obsahuje odkazy na webové stránky, které obsahují užitečné informace z oblasti základních registrů.

I když je příručka primárně určena pro orgány veřejné moci, může být zajímavá i pro občany, kteří z různých důvodů potřebují získat výpis údajů ze základních registrů. Informace zde popsané z velké části vycházejí z dotazů, které správce ROS obdržel od různých uživatelů. Pokud zjistíte, že v příručce některé záležitosti postrádáte nebo je potřebné je více rozepsat, informujte o tom prosím na kontaktním emailu ros@czso.cz.

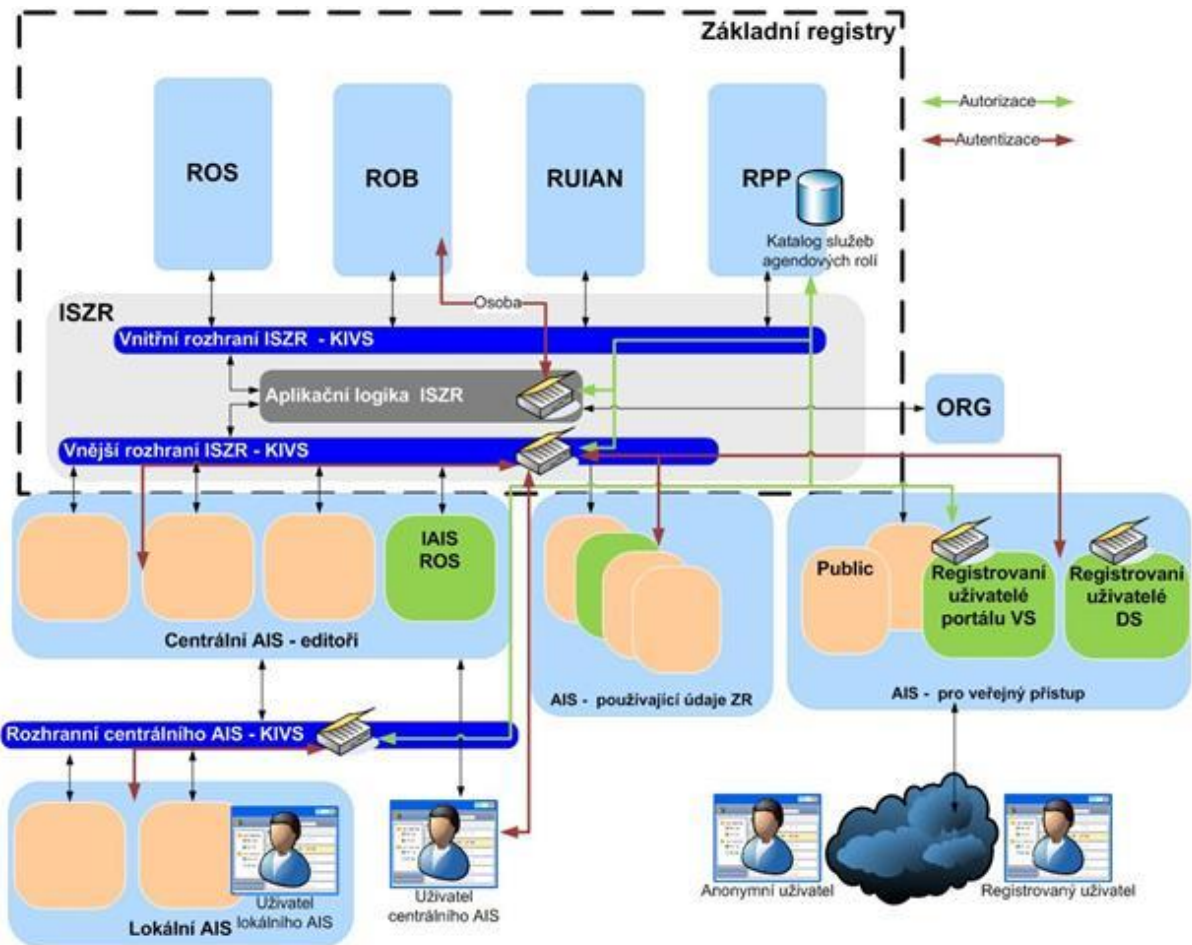
1. Systém základních registrů

Systém základních registrů poskytuje orgánům veřejné moci i veřejnosti vybrané referenční údaje o fyzických osobách, právnických osobách, podnikajících fyzických osobách, orgánech veřejné moci, nemovitostech, adresách a dalších územních prvcích a také o vybraných údajích souvisejících s výkonem státní správy. Úplný seznam údajů vedených v základních registrech je stanoven zákonem o základních registrech č. 111/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o základních registrech), který dále definuje způsob fungování základních registrů nebo využívání a poskytování referenčních údajů ze základních registrů.

System základních registrů se skládá z následujících částí:

- a) Registr osob (ROS) - eviduje právnické osoby a organizační složky právnických osob, podnikající fyzické osoby, podnikající zahraniční osoby a organizační složky zahraničních osob, organizace s mezinárodním prvkem, organizační složky státu a orgány veřejné moci. Registru osob se podrobně věnuje následující kapitola.
- b) Registr obyvatel (ROB) – vede vybrané referenční údaje o fyzických osobách. Jedná se o občany ČR a EU, cizince s povolením pobytu v ČR a cizince, kterým byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany.
- c) Registr územní identifikace, adres a nemovitostí (RUIAN) - slouží k evidenci údajů o územních prvcích, údajů o územně evidenčních jednotkách, adresách, územní identifikaci a údajů o účelových územních prvcích. Jednotlivé prvky jsou zobrazovány na mapách státního mapového díla a digitálních mapách veřejné správy. Zprostředkovává i údaje o vlastnictví z informačního systému katastru nemovitostí. Jako jediný registr vede také nereferenční údaje, kterými jsou tzv. „technickoekonomické atributy“ budov (počet podlaží, výměra, připojení na plyn, kanalizaci, vodu, způsob vytápění, apod.).
- d) Registr práv a povinností (RPP) – je zdrojem údajů pro informační systémy základních registrů při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech. To znamená, že kdykoliv se někdo pokusí získat z registrů nějaký údaj, nebo ho dokonce změnit, bude systém posuzovat, zda to bude dovolené a jestli má na to právo ze zákona.
- e) Informační systém ORG - zajišťuje procesy spojené s identifikací fyzických osob a se zabezpečením jejich osobních údajů.
- f) Informační systém základních registrů (ISZR) – zabezpečuje integritu a komunikaci s tzv. “okolím základních registrů“ (tj. se všemi relevantními informačními systémy veřejné správy, které zapisují nebo využívají údaje ze základních registrů).

Obrázek 1: Globální schéma základních registrů

2. Povinnosti uživatelů základních registrů

Využívání referenčních údajů ze základních registrů upravuje § 5 zákona o základních registrech. Pro orgány veřejné moci je zde stanovena povinnost považovat referenční údaje obsažené v základních registrech za správné a aktuální a využívat je při výkonu svých činností, aniž by ověřovaly jejich správnost přímo u subjektu údajů nebo z jiných zdrojů. Samotné zjišťování referenčních údajů může orgán veřejné moci provádět pouze ve výjimečných případech, pokud požadovaný údaj v základních registrech chybí, je označen jako nesprávný, vznikla oprávněná pochybnost o jeho správnosti nebo je to nezbytné pro bezpečnostní řízení.

Referenční údaje se získávají prostřednictvím eGon služeb základních registrů a jsou platné v okamžiku vytvoření odpovědi na požadované služby. V závislosti na způsobu přístupu k referenčním údajům můžeme uživatele rozdělit na dvě skupiny:

- uživatelé přistupující prostřednictvím vlastního agendového informačního systému (dále jen AIS),
- uživatelé přistupující prostřednictvím CzechPoint (dále jen CzP) a datových schránek.

Orgán veřejné moci, využívající údaje v základních registrech, má dále povinnost neprodleně informovat příslušného editora, pokud při své činnosti zjistí nesoulad referenčních údajů vedených v základním registru se skutečným stavem, anebo vznikne-li u něj oprávněná pochybnost o správnosti referenčního údaje.

3. Referenční údaje vedené v ROS

Seznam referenčních údajů ROS je uveden v § 26 zákona o základních registrech ve znění pozdějších předpisů. Konkrétní referenční údaje dané osoby se liší v závislosti na typu osoby (právnícká nebo fyzická osoba) a editora ROS (primární a sekundární). Primárním editorem ROS jsou orgány veřejné moci, které mají zákonnou povinnost vést o osobách evidenci nebo udělovat oprávnění k činnosti. Nezbytnou podmínkou přitom je, aby daný orgán veřejné moci měl zákonem stanovenou povinnost rozhodovat o vzniku, změně údajů nebo zániku osoby bez ohledu na to, zda je tato zapsána ještě v jiných evidencích (konstitutivní povaha evidence osob). Sekundární editoři doplňují k osobám vybrané charakteristiky (právní stav a datové schránky).

Editor je zodpovědný za to, že jím zapsané referenční údaje jsou v souladu s údaji uvedenými v dokumentech, na jejichž základě jsou údaje do příslušného základního registru zapsány. Orgány veřejné moci, fyzické a právnícké osoby jsou povinny poskytnout editorovi potřebnou součinnost k plnění jeho úkolů tím, že mu poskytnou údaje a podklady potřebné pro ověření správnosti zpracovávaných údajů. Podle § 4 zákona o základních registrech ve znění pozdějších předpisů editor zapíše referenční údaj do základního registru nebo provede jeho změnu bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o vzniku nebo o změně skutečnosti, kterou referenční údaj popisuje, dozví. Seznam editorů ROS je k dispozici na webových stránkách ČSÚ (viz. <https://www.czso.cz/csu/czso/editori-ros>).

Seznam údajů zapisovaných editory do ROS je uveden v následujících tabulkách:

Tab. 1 - Seznam údajů zapisovaných primárním editorem právníckých osob

Název údaje	Poznámka
Obchodní firma nebo název právnícké osoby	
Právní forma	Kód a název právní formy dle číselníku právních forem ROS (viz. https://www.czso.cz/csu/czso/ciselniky-ros)
Datum vzniku	
Datum zániku	
Adresa sídla	Pokud se jedná o adresu sídla v ČR, musí být zapsána ve formě odkazu do RUIAN. Zahraniční adresy se zapisují volným (nestrukturovaným) textem.
Statutární orgán	Vyjádřený vazbou do ROB, pokud je statutárním orgánem fyzická osoba nebo vazbou do ROS, pokud je statutárním orgánem právnícká osoba. Pokud fyzická osoba není vedena v ROB, zapíše se její jméno a příjmení a adresa pobytu volným textem. Pokud právnícká osoba není vedena v ROS, zapíše se její název a adresa sídla volným textem.

Tab. 2 - Seznam údajů zapisovaných do ROS primárním editorem podnikajících fyzických osob

Název údaje	Poznámka
Název nebo jméno a příjmení osoby	Ke jménu a příjmení je možné přidat dodatek.
Právní forma	Kód a název právní formy dle číselníku právních forem ROS (viz. https://www.czso.cz/csu/czso/ciselniky-ros)
Datum zápisu do evidence	
Datum výmazu z evidence	Někteří editoři zapisují datum výmazu z evidence i v případě, že osoba přeruší činnost. Po obnovení činnosti osoby datum smažou. Důvodem je, že ROS nevede samostatnou informaci o přerušení činnosti.
Adresa místa podnikání	Pokud se jedná o adresu sídla v ČR, musí být zapsána ve formě odkazu do RUIAN. Zahraniční adresy se zapisují textem.
Údaje fyzické osoby (údaje o podnikateli)	Vyjádřeno vazbou do ROB nebo jménem, příjmením a adresou pobytu, pokud osoba v ROB není evidována .

Dále je potřebné zdůraznit, že fyzické osoby (tzv. multiplicitní podnikající fyzické osoby) mohou souběžně vykonávat svojí činnost podle více zákonů a získávají tak povolení od více orgánů. ROS umožňuje vést ke každé z evidencí (tzv. agendě) samostatný název osoby, adresu sídla (místa podnikání) a datum zápisu/výmazu z evidence. Údaje týkající se fyzické osoby (podnikatele) a právní formy jsou společné pro všechny agendy a může je měnit kterákoliv z nich.

Následující tabulka uvádí seznam údajů zapisovaných sekundárními editory (tj. orgány veřejné moci, které zapisují k již existujícím osobám vybrané údaje). V tomto případě nesehrává žádnou roli, zda se jedná o právnickou nebo podnikající fyzickou osobu.

Název údaje	Poznámka
Identifikátor a typ datové schránky	Zapisuje informační systém datových schránek (MVČR).
Identifikační číslo provozovny, datum zahájení provozování činnosti v provozovně, datum ukončení provozování činnosti v provozovně a adresa místa provozovny.	Zapisuje pouze rejstřík živnostenského podnikání (MPO)
Právní stav	Jedná se o informaci, zda je osoba v úpadku dle zákona č.328/1991 Sb. nebo v insolvenčním řízení dle zákona č. 182/2006 Sb., zapisuje evidence úpadců a insolvenční rejstřík (MSP).

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v ROS se evidují pouze provozovny zapisované rejstříkem živnostenského podnikání. Provozovny evidované v jiných agendách se do ROS nezapisují.

V souladu se zákonem o základních registrech má každý referenční údaj a každý referenční odkaz přiřazen atribut správnosti. Pokud se editor dozví, že některý jím zapsaný údaj v ROS již není platný a nemá k dispozici jeho aktuální hodnotu, označí jej příznakem “nesprávný”. Takto označený údaj není považován za referenční, má pouze informativní hodnotu.

V průběhu primárního plnění bylo možné ponechat některé referenční údaje nevyplněné a označit je příznakem “nedefinovaný”. Jednalo se o případy, kdy hodnota referenčního údaje nemohla být z objektivních důvodů známá. Za “nedefinovaný” bylo možné označit adresu sídla (místa podnikání), datum vzniku a datum zániku. V současnosti již nedefinované údaje není možné do ROS zapisovat.

4. Využívání ROS prostřednictvím vlastního agendového informačního systému

Připojování agendových informačních systémů k základním registrům se řídí pravidly stanovenými Správou základních registrů. Detailní informace jsou popsány na webové stránce SZR v sekci vývojáři (viz. <http://www.szrcr.cz/vyvojari>).

Kromě toho je potřebné, aby agenda orgánů veřejné moci, byla evidována v registru práv a povinností a měla zde správně nastavené oprávnění pro přístup k údajům ROS.

Využívání údajů ROS probíhá pomocí eGON služeb, které lze podle jejich charakteru rozdělit na publikační a notifikační. Publikační služby umožňují čtení referenčních údajů z ROS dle zadaných kritérií. Notifikační služby slouží pro informování o změnách referenčních dat, které v ROS proběhly během určitého období.

Charakteristika vybraných publikačních a notifikačních služeb:

- a) rosCtiICO – služba poskytuje údaje pro zadané IČO. Výstupem jsou všechny referenční údaje, které se o dané osobě v ROS vedou. Mohou jí tedy používat agendy, které mají v RPP oprávnění pro čtení všech údajů ROS.
- b) rosCtiAIFO – služba čte údaje podnikající fyzické osoby, kde podnikatel je identifikován odkazem do ROB předaným jako vstupní parametr služby. Výstupem jsou vždy všechny referenční údaje osoby. Může ji použít tedy jen agenda, která má oprávnění ke čtení všech údajů ROS.
- c) rosCtiPodleUdaju – služba provádí vyhledávání podle seznamu zadaných referenčních údajů a výstupem jsou pouze takové údaje osob, které odpovídají zadaným kritériím. Parametry lze vybírat z následujících údajů vedených v ROS: IČO, název osoby, osobní údaje podnikatele, adresa sídla, datum vzniku osoby/zápisu do evidence, datum zániku osoby/zrušení v evidenci, právní forma osoby, právní stav osoby, statutární orgán, datová schránka, IČP (Identifikační číslo provozovny), adresa provozovny, datum zahájení a ukončení činnosti. Ke každé osobě jsou vráceny pouze ty údaje, které uživatel požaduje. Výjimkou je IČO, které musí být vždy v seznamu požadovaných údajů, jinak je služba odmítnuta a vypsán chybový aplikační status a popis chyby.
- d) rosCtiSeznamIco - služba vrací požadované referenční údaje pro předaný seznam IČO. Stejně jako v předchozím případě platí, že IČO musí být vždy v seznamu požadovaných údajů. Uživatel má dále možnost požádat o poskytnutí provozních údajů k vydaným údajům osoby nebo ke skupině logicky svázaných údajů osoby. Provozními údaji jsou datum zápisu osoby do ROS, identifikátor poslední změny a čas této změny za osobu, dále identifikátor poslední změny, čas poslední změny, agenda a OVM, které tuto změnu provedlo pro každý údaj vedený k osobě.

- e) rosCtiSeznamEditoru - služba slouží k zjištění editora daného referenčního údaje osoby. Používá se při reklamaci správnosti údaje.
- f) rosCtiZmeny – jedná se o notifikační službu. Výstupem je seznam IČO, včetně všech záznamů, u nichž došlo během uživatelem zadaného časového intervalu ke změně v referenčních údajích osoby. Informuje o změnách referenčních dat, které v ROS proběhly během uživatelem stanoveného období.

Struktura vydávaných údajů z ROS se odvozuje od toho, zda jde o podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu (viz. kapitola č.3). Další podrobnosti k výše uvedeným službám je možné najít v dokumentu „Popis služeb ROS“ nebo v katalogu eGon služeb umístěném na webové stránce Správy základních registrů.

Využívání údajů z ROS musí být vždy řádně zdůvodněné. Začátkem každého roku obdrží všechny osoby vedené v ROS se zpřístupněnou datovou schránkou záznam o využívání údajů v registru osob dle §14 zákona o základních registrech. Osoby, které nemají datovou schránku, můžou kdykoliv požádat na jakémkoliv kontaktním místě CzechPOINT o vyhotovení záznamu o využívání údajů. Prostřednictvím tohoto výpisu je příjemce informován, jaký orgán veřejné moci si v uplynulém kalendářním roce vyžádal informace z ROS, pod jakou agendou, kdy tak učinil a z jakého důvodu. Pokud by příjemce měl pochybnosti o oprávněnosti některého přístupu k referenčním údajům osoby, může se obrátit přímo na příslušného editora údajů s žádostí o poskytnutí doplňujících informací. Toto právo mu náleží ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

5. Získávání údajů z ROS prostřednictvím CzechPoint

V případě, že uživatel nemá k dispozici vlastní agendový informační systém napojený na základní registry, může pro získání údajů využít výpis referenčních údajů z ROS, který je dostupný prostřednictvím služeb CzechPoint.

Existují dva druhy výpisů s referenčními údaji osoby:

- a) Veřejný výpis údajů z registru osob – poskytuje veřejně dostupné referenční údaje osoby. Jedná se tedy o všechny údaje osoby vyjmenované v §26 zákona o základních registrech, s výjimkou jména a příjmení a adresy pobytu podnikající fyzické osoby (v případě právnické osoby jsou všechny údaje vedené v ROS veřejné). Požádat o tento výpis může kdokoliv s přístupem do datové schránky fyzické osoby, podnikající fyzické osoby resp. právnické osoby nebo na kontaktním místě CzechPoint po předložení občanského průkazu nebo jiného dokladu totožnosti. Pro získání výpisu je dále potřebné znát IČO osoby, jejíž údaje se požadují.
- b) Neveřejný výpis údajů podnikajících fyzických osob z registru osob – obsahuje všechny údaje o podnikající fyzické osobě vyjmenované v §26 zákona o základních registrech, tedy i jméno a příjmení a adresu pobytu podnikatele. O výpis lze požádat prostřednictvím datové schránky dané podnikající fyzické osoby nebo prostřednictvím kontaktního místa CzechPoint. Žadatelem musí být pouze samotná podnikající fyzická osoba, o níž jsou údaje v registru vedeny.

O zaslání výpisu referenčních údajů do datové schránky lze požádat také prostřednictvím Portálu veřejné správy (<https://portal.gov.cz/portal/obcan/>), kde je nutné vyplnit elektronickou žádost o

příslušný výpis z ROS. Výpis je následně automaticky zaslán do datové schránky žadatele. Zaslání výpisu není nijak zpoplatněno.

V případě žádosti o výpis údajů z ROS na kontaktním místě CzechPoint, je potřebné počítat s tím, že výpis je zpoplatněn částkou 100,- Kč za první a 50,- Kč za každou další stránku podle zákona o správních poplatcích.

Orgány veřejné moci, které pro přístup k údajům v ROS využívají rozhraní CzechPOINT@office, mají k dispozici „Výpis údajů z registru osob pro orgány veřejné moci“, který obsahuje všechny referenční údaje k požadované osobě, včetně identifikace úřední osoby a agendy, která k údajům přistoupila.

6. Reklamacce údajů v ROS

Pokud orgán veřejné moci při využívání základních registrů zjistí nesoulad referenčních údajů se skutečným stavem, nebo vznikne-li u něj oprávněná pochybnost o správnosti referenčního údaje, je potřebné, aby o tom informoval příslušného editora. Tento proces se jmenuje reklamacce údajů v základních registrech.

Orgán veřejné moci, kterému občan nebo osoba doloží, že některý referenční údaj v ROS není správný, může reklamovat daný údaj dvěma způsoby:

- a) pokud má k dispozici vlastní agendový informační systém napojený na základní registry může využít službu ReklamujUdajeROS. Podrobný popis této služby lze najít na webové stránce Správy základních registrů v katalogu eGon služeb.
- b) prostřednictvím rozhraní CzechPOINT@office s použitím formuláře „Změna údajů v Registru osob“.

Kromě orgánů veřejné moci mohou v současnosti bezplatně reklamovat nesprávné údaje v ROS samotné podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby prostřednictvím kontaktních míst CzechPOINT nebo portálu veřejné správy, pokud vlastní datovou schránku. V obou případech je nutné použít formulář „Změna údajů v Registru osob“. Reklamační formulář nelze použít na oznamování změn skutečností, které nebyly v minulosti ohlášeny editorovi.

7. Zdroje informací o základních registrech

Základním zdrojem informací o základních registrech je webová stránka Správy základních registrů (<http://www.szrcr.cz/>). Stránka informuje o aktuálním dění v oblasti základních registrů, včetně plánovaných odstávek a momentální dostupnosti celého systému. Samostatná sekce zaměřená na správce a vývojáře obsahuje, kromě již zmiňovaného katalogu eGON služeb, informace o podmínkách připojení k systému základních registrů, popisu chybových hlášení nebo globální architektuře základních registrů.

Další informace týkající se ROS jsou zveřejněné na stránkách Českého statistického úřadu (https://www.czso.cz/csu/czso/registr_osob). Stránka obsahuje aktuality, metodické dokumenty, číselníky, reporty, časté dotazy a další materiály týkající se ROS.